

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
 Національний авіаційний
 Факультет транспорту, менедж
 Кафедра менеджменту зовнішньоекономі

УЗГОДЖЕНО
 Декан ФЕБА

 Сергій СМЕРІЧЕВСЬКИЙ

«22» 08 2022р.

ЗАТВЕРДЖЕНО
 Проректор навчальної роботи

 Анатолій ІОЛУХІН

«25» 08 2022р.

Система менеджменту якості

РОБОЧА ПРОГРАМА
 навчальної дисципліни
 «Міжгрупова поведінка і управління конфліктами»

Освітньо-професійна програма: Маркетинг
 Галузь знань: 07 Управління та адміністрування
 Спеціальність: 075 «Маркетинг»

Форма навчання	Семестр	Усього (годин/кредитів ECTS)	Лекції	Практ. заняття	Лабораторні	Самостійна робота	ДЗ / РГР / К	КР / КПр	Форма сем. контролю
Денна:	4	120/4,0	34	17	-	69	-	-	Диф. залік - 4с.
Заочна:	4,5	120/4,0	8	4	-	108	1к 5с.	-	Диф. залік - 5с.

Індекс: НБ-6-075-1/21-3.5.
 НБ-6-075-1 з/21-3.5.

Робочу програму навчальної дисципліни «Міжгрупова поведінка і управління конфліктами» розроблено на основі освітньо-професійної програми «Маркетинг», навчальних та робочих навчальних планів НБ-6-075-1/21, РБ-6-075-1/21, НБ-6-075-1з/21, РБ-6-075-1з/21 підготовки здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «Бакалавр» за спеціальністю 075 «Маркетинг»

Робочу програму розробила:
професор кафедри менеджменту
зовнішньоекономічної діяльності підприємств,
професор

Еліна БОЙЧЕНКО

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні кафедри менеджменту зовнішньоекономічної діяльності підприємств, протокол № 15 від «25» 10 2021 р.

Завідувач кафедри менеджменту
зовнішньоекономічної діяльності підприємств

Оксана КИРИЛЕНКО

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні випускової кафедри освітньо-професійної програми «Маркетинг», спеціальності 075 «Маркетинг» – кафедри маркетингу, протокол № 16 від «10» 11 2021 р.

Гарант освітньо-професійної програми
«Маркетинг»

Віктор СІБРУК

Завідувач кафедри маркетингу

Тетяна КНЯЗЄВА

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні науково-методично-редакційної ради факультету транспорту, менеджменту і логістики, протокол № 5 від «23» 05 2021 р.

Голова НМРР

Ірина ШЕВЧЕНКО

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Міжгрупова поведінка і управління конфліктами»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 19.06-01-2022
		стор. 3 з 16	

ЗМІСТ

	сторінка
Вступ	4
1. Пояснювальна записка	4
1.1. Місце, мета, завдання навчальної дисципліни	4
1.2. Результати навчання, які дає можливість досягти навчальна дисципліна	4
1.3. Компетентності, які дає можливість здобути навчальна дисципліна	5
1.4. Міждисциплінарні зв'язки	5
2. Програма навчальної дисципліни	5
2.1. Зміст навчальної дисципліни	5
2.2. Модульне структурування та інтегровані вимоги до кожного модуля	5
2.3. Тематичний план	10
2.4. Завдання на домашню (контрольну) роботу (ЗФН)	12
2.5. Перелік питань для підготовки до підсумкової контрольної роботи (ЗФН)	12
3. Навчально-методичні матеріали з дисципліни	12
3.1. Методи навчання	12
3.2. Рекомендована література (базова і допоміжна)	12
3.3. Інформаційні ресурси в Інтернеті	13
4. Рейтингова система оцінювання набутих студентом знань та вмінь	13

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Міжгрупова поведінка і управління конфліктами»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 19.06-01-2022
		стор. 4 з 16	

ВСТУП

Робоча програма (РП) навчальної дисципліни «Міжгрупова поведінка і управління конфліктами» «Методичних рекомендацій до розроблення і оформлення робочої програми навчальної дисципліни денної та заочної форми навчання», затверджених наказом ректора від 29.04.2021 № 249/од. та відповідних нормативних документів.

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

1.1. Місце, мета, завдання навчальної дисципліни

Дана навчальна дисципліна є теоретичною та практичною основою сукупності знань та вмінь, що формують профіль фахівця в сфері управління організаціями різних форм власності та галузей економіки.

Метою викладання дисципліни є формування у студентів базових понять з актуальних питань організації ефективного управління та взаємодії людей у сучасних організаціях, методів планування та координації спільної діяльності, практичних навичок управління конфліктами та побудови продуктивних людських взаємовідносин, набуття професійного вміння вирішувати конфлікти у діловій і професійній сферах, навчитися майстерності управління конфліктами у колективі, зокрема й у приватному житті.

Завданнями вивчення навчальної дисципліни є:

- одержання знань з питань міжгрупової поведінки та міжгрупових відносин;
- формування знань про теоретичні концепції конфлікту як соціального феномену та моделей управління ним;
- формування базових навичок виявляти природу конфліктів, визначати динаміку їх розвитку, діагностувати та попереджати, опанувати технології управління конфліктами;
- отримання навичок критично осмислювати, вибирати та використовувати необхідний науковий, методичний і аналітичний інструментарій з метою прогнозування й профілактики конфліктів як напряму управлінської діяльності.
- розвинути вміння самостійного та відповідального прийняття управлінських рішень, пов'язаних з діяльністю персоналу та попередження конфліктних ситуацій;
- поглибити знання про організаційну культуру та культуру ділового спілкування.

1.2. Результати навчання, які має можливість досягти навчальна дисципліна

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент має досягти таких **результатів навчання**:

- застосовувати соціально-психологічні прийоми регулювання міжгрупової поведінки, міжгрупових відносин та ділових контактів;
- виявляти природу конфліктів, розпізнавати їх види та динаміку розвитку;
- використовувати методи прогнозування, діагностування та попередження конфліктів;
- обґрунтовано обирати стратегії і тактики взаємодії у конфліктній ситуації;

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Міжгрупова поведінка і управління конфліктами»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 19.06-01-2022
		стор. 5 з 16	

- застосовувати технології управління конфліктами;
- запроваджувати систему управління конфліктними ситуаціями у колективі;
- вміти обґрунтовано та відповідально приймати управлінські рішення, що пов'язані з діяльністю персоналу, його розвитку, організаційної культури тощо;
- сприяти підвищенню культури ділового спілкування персоналу;
- розробляти ефективну систему організаційного попередження, прогнозування і профілактики конфліктів в організаціях;
- застосовувати різноманітні методи, реалізовувати основні функції і принципи управління конфліктами.

1.3. Компетентності, які дають можливість здобути навчальна дисципліна

В результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен набути такі компетентності:

- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
- здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями;
- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
- здатність працювати в команді;
- здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності);
- здатність аналізувати поведінку ринкових суб'єктів та визначати особливості функціонування ринків.

1.4. Міждисциплінарні зв'язки

Навчальна дисципліна «Управлінський консалтинг» базується на знаннях таких дисциплін, як: «Організаційна поведінка», «Соціально-ринкові комунікації» та є базою для вивчення дисциплін «Маркетингові комунікації» та «Соціально-відповідальний маркетинг».

2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Зміст навчальної дисципліни.

Навчальний матеріал дисципліни структурований за модульним принципом і складається з двох навчальних модулів, а саме:

навчального модуля № 1. «Концептуальні засади міжгрупової поведінки»,
навчального модуля № 2. «Загальна теорія конфлікту», які є логічно завершеними, самостійними, цілісними частинами навчального плану, засвоєння яких передбачає проведення модульної контрольної роботи та аналіз результатів її виконання.

2.2. Модульне структурування та інтегровані вимоги до кожного модуля

Модуль № 1. «Концептуальні засади міжгрупової поведінки»

Інтегровані вимоги модуля № 1: розуміти сутність соціальної групи та причини її виникнення; аналізувати структуру групи та здійснювати її класифікацію, встановлювати

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Міжгрупова поведінка і управління конфліктами»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 19.06-01-2022
		стор. 6 з 16	

причини формування групи та стадії її розвитку; розуміти складові, предмет і об'єкт дослідження міжгрупової поведінки; визначати специфіку міжгрупової взаємодії; працювати в команді та налагоджувати міжособистісну взаємодію; оцінювати міжгрупові відносини та міжгрупову поведінку; проводити емпіричні дослідження проблем міжгрупової поведінки; знати стратегії міжгрупової поведінки та механізми їх застосування, процеси міжгрупової інтеграції та диференціації; оцінювати ефективність групової діяльності та результативність організаційних змін; знати історію виникнення й етапи розвитку науки конфліктології, загальні напрями дослідження цієї науки; обґрунтовувати негативні та позитивні наслідки конфлікту; розуміти сутність конфлікту, соціальну природу та його функції у суспільстві; здійснювати класифікацію конфліктів; розуміти причини виникнення конфліктів; аналізувати етапи і фази конфлікту, визначати циклічність фаз конфлікту; описувати конфліктну ситуація як умову виникнення конфлікту; зіставляти фази і етапи конфлікту залежно від можливості його вирішення; застосовувати на практиці методику картографії конфлікту, визначати фази протікання конфлікту та аналізувати динаміку розвитку конфлікту.

Тема 1. Теоретичні засади міжгрупової поведінки.

Поняття й види груп. Причини виникнення груп. Групи, як і індивідууми. Причини формування групи. Стадії розвитку груп. Класифікація груп за характером контактів. Реальні та умовні групи. Класифікація груп за якісною ознакою. Малі та великі групи. Класифікація груп за процесами соціалізації особистості. Первинні та вторинні групи. Класифікація груп за рівнем розвитку організації. Групи низького і високого рівня розвитку. Класифікація груп у відповідності із суспільним статусом. Формальні (офіційні) і неформальні (неофіційні) групи.

Структура групи. Спільна діяльність членів групи. Міжособистісні відносини у групі. Складові, предмет і об'єкт міжгрупової поведінки. Підходи до вивчення міжгрупової поведінки. Специфіка міжгрупової взаємодії. Форми прояву міжгрупових відносин.

Тема 2. Формування міжгрупової поведінки в організації

Характеристика міжгрупових відносин. Міжгрупові відносини та міжгрупова поведінка. Чинники, що впливають на міжгрупову поведінку. Аналіз феноменів міжгрупової поведінки.

Основні напрями у дослідженні міжгрупової поведінки. Емпіричні дослідження проблеми міжгрупової поведінки. Експериментальні дослідження міжгрупової поведінки. Соціальна стратифікація. Мобільність.

Стратегії міжгрупової поведінки. Стратегія індивідуальної мобільності. Стратегія соціальної творчості. Стратегія вибору аутгрупи. Теорії соціальної ідентичності. Процеси міжгрупової інтеграції та диференціації

Тема 3. Управління міжгруповою поведінкою в організації

Ефективність групової діяльності. Процес прийняття групових рішень. Організаційні зміни. Розвиток та проблеми управління змінами в організації. Ефективність командної діяльності. Ефективне управління змінами.

Загальна характеристика основних моделей команди. Ефективна команда. Управління командами. Фактори ефективної діяльності команди. Стадії розвитку групи та

управління груповою динамікою. Ефективне управління міжгруповою поведінкою. Умови ефективності групового вирішення проблем.

Тема 4. Історія виникнення й розвитку науки конфліктології

Еволюція наукових поглядів на конфлікт. Наукове осмислення природи конфліктів древніми й середньовічними філософами. Розуміння соціального конфлікту А.Смитом, Г.Гегелем, Г.Зиммелем, К.Марксом. Сучасні закордонні теорії конфліктів. Конфліктологія як наука. Роль конфліктології.

Напрями дослідження конфліктології (філософсько-соціальний, організаційно-соціологічний, індивідуально-психологічний). Негативні функції конфлікту. Позитивні функції конфлікту. Існування функціональних органів управління (рада директорів, правління, дирекція), створення спеціальних комісій з вирішення конфліктних питань. Об'єкт конфліктології. Предмет конфліктології. Напрями конфліктології як науки.

Тема 5. Сутність конфлікту, його соціальна природа та функції у суспільстві

Конфлікт як складне соціальне явище. Ознаки конфлікту. Типологія конфліктів. Політичні, соціальні, соціально-психологічні, економічні, організаційні конфлікти. Конструктивні й деструктивні функції конфлікту. Прояв конструктивних і деструктивних наслідків конфліктів. Їхній вплив на соціальне оточення.

Об'єктивні причини конфліктів в організаціях (обмеженість ресурсів, що підлягають розподілу; розходження з метою, цінностях, методах, поведінці, рівні кваліфікації, утворенні працівників; взаємозалежність завдань; помилки управління; слабка розробленість правових і інших методів дозволу протиріч і ін.).

Суб'єктивні причини конфліктів: соціально-психологічні й особистісні.

Тема 6. Види конфліктів та причина їх виникнення

Класифікація конфліктів. Внутрішньоособистісні конфлікти («плюс-плюс», «плюс-мінус», «мінус-мінус», рольові) та їх особливості. Хоторнський експеримент (США) – приклад міжгрупової конфліктності в організації. Міжособистісні конфлікти та їх властивості. Схема внутрішньо-особистісного конфлікту. Конфлікти групові та між особистістю і групою, їх причини. Відкриті і закриті конфлікти, їх характеристика. Конфлікт когнікативний і конфлікти інтересів. Вертикальні і горизонтальні конфлікти. Об'єктні та безоб'єктні конфлікти.

Межі конфлікту. Три аспекти визначення меж конфлікту: 1) просторовий; 2) часовий; 3) суєтний. Їх характеристика. Визначення початку конфлікту. Необхідні умови для визначення конфлікту. Закінчення конфлікту.

Причини виникнення конфліктів. Загальні причини виникнення конфліктів. Часткові причини виникнення конфліктів. Об'єктивні та суб'єктивні причини конфліктів, їх характеристика, приклади.

Тема 7. Динаміка конфлікту та механізм його виникнення

Динаміка конфлікту. Етапи і фази конфлікту. Модель процесу конфлікту за його динамікою. Циклічність фаз конфлікту. Об'єктивні й суб'єктивні складові конфлікту. Конфліктна ситуація як умова виникнення конфлікту. Інцидент (привід для виникнення конфлікту). Учасники конфлікту. Психологічні складові конфлікту.

Співвідношення фаз і етапів конфлікту залежно від можливості його вирішення. Теорії механізмів виникнення конфліктів. Три формули конфліктів залежно від природи їх виникнення (конфлікти «А», «Б», «В»), практичне значення формул конфліктів. Методика картографії Х.Корнелиус і Ш.Фейр. Основні фази протікання конфлікту: латентна,

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Міжгрупова поведінка і управління конфліктами»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 19.06-01-2022
		стор. 8 з 16	

демонстративна, агресивна, батальна. Аналіз динаміки розвитку конфлікту. Реверсія конфлікту.

Модуль № 2. Управління конфліктами

Інтегровані вимоги модуля № 2: розуміти сутність управління конфліктом та здійснювати діагностику конфліктної ситуації; визначати головну мету управління конфліктами та розробляти схему його діагностики; знати принципи, методи та закономірності в управлінні конфліктами; здійснювати профілактику конфліктів в організації та проводити ефективну кадрову політику, яка ґрунтується на моделях стратегії управління персоналом в організації; управляти компетентністю працівників як засобом профілактики конфліктів; встановлювати причини та фактори, що впливають на виникнення конфліктів в організації; розуміти сутність соціальних конфліктів та шляхи їх розв'язання; проводити переговори як універсальний метод розв'язання конфліктів; знати тактику ведення переговорів; вміти застосовувати моделі поведінки в процесі переговорів; розуміти сутність організаційної культури, мету, атрибути та її рівні; здійснювати прогнозування конфліктів як напрямок управлінської діяльності по регулюванню міжгрупової поведінки; використовувати практика дозволу трудових конфліктів в Україні та відповідний зарубіжний досвід.

Тема 1. Процес управління конфліктами

Передумови управління конфліктами. Сутність управління конфліктом та його діагностика. Поняття «управління конфліктом». Внутрішні і зовнішні аспекти управління конфліктами, їх характеристика. Процес діагностики конфлікту. Головна мета управління конфліктами. Схема діагностики конфлікту. Картографічний аналіз конфлікту, його етапи. Зміст процесу управління конфліктами.

Процес управління конфліктами (прогнозування, запобігання і стимулювання, регулювання, розв'язання), їх характеристика. Зміст управління конфліктами і його динаміка.

Технології регулювання конфлікту (інформаційні, комунікативні, соціально-психологічні, організаційні). Основні стратегії регулювання конфліктів: «виграти – програти», «виграти – виграти», «програти – програти». Варіанти взаємодії сторін у конфліктних ситуаціях. Індикатори конфліктності. Управлінські рішення в конфліктних ситуаціях. Модель прийняття науково обґрунтованого рішення з управління конфліктом.

Тема 2. Методи та форми управління конфліктами

Принципи і методи управління конфліктами. Закономірності в управлінні конфліктами. Характеристика основних методів управління конфліктною ситуацією. Структурні методи управління конфліктами. Форми управління конфліктами за структурними методами. Координаційні та інтегруючі механізми. Засоби інтеграції. Визначення загальної організаційної комплексної мети. Структура системи винагород, як метод управління конфліктною ситуацією.

Міжособистісні методи (стилі) управління конфліктами. Характеристика міжособистісних методів, стилів вирішення конфліктів. Модель стратегії поведінки особистості у конфлікті Томаса-Кілмена. Типи поведінки особистості (ефективний, авторитарний, поступливий). Внутрішньоособистісні методи управління конфліктами.

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Міжгрупова поведінка і управління конфліктами»	Шифр документа	СМЯНАУ РП 19.06-01-2022
		стор. 9 з 16	

Персональні методи управління конфліктами. Характеристика внутрішньособистісних методів вирішення конфліктів. Форми проявлення внутрішньособистісних конфліктів. Способи розв'язання внутрішньособистісних конфліктів. Характеристика персональних методів управління конфліктами.

Тема 3. Профілактика конфліктів в організації

Сутність профілактика конфліктів. Підходи і напрями попередження конфліктів. Профілактика конфліктів. Зміни в організаційних структурах управління та їх вплив на профілактику конфліктної ситуації. Удосконалення організаційних структур управління як напрям профілактики конфліктів.

Профілактика конфліктів за стратегією управління персоналом. Стратегія управління персоналом (СУП). Кадрова політика організації. Модель стратегії управління персоналом в організації. Кадрова робота. Підбір кадрів.

Управління компетентністю працівників як напрям профілактики конфліктів. Складові компоненти компетенції особистості. Етапи життєвого циклу компетенції. Управління компетенцією на рівні організації. Управління компетенцією на рівні особистості. Управління поведінкою особистості з метою запобігання конфліктом. Стратегія управління персоналом. Напрями управління поведінкою особистості з метою запобігання конфліктів. Характеристика загальних правил поведінки в організації.

Тема 4. Причини виникнення конфліктів в організації

Причини конфліктів. Групи та їх вплив на виникнення конфліктів. Групові норми. Риси характеру, особливості поведінки людини, характерні для конфлікту: Колектив, його функції та ознаки. Види колективів (первинні, вторинні, тимчасові, постійні, формальні, неформальні). Стадії формування колективу.

Фактори, що впливають на виникнення конфліктів у групах та колективах. Групова одностайність. Рольова поведінка особистості в групі. Конформізм і його види. Процес формування нового колективу. Влада. Авторитет. Соціально-психологічний клімат (СПК) колективу та його характеристики. Згуртованість колективу. Груповий егоїзм. Методи визначення СПК. Двофакторна модель оцінювання СПК за Б.Такменом. Оцінювання СПК за кліматичним кругом. Соціометрична процедура. Методика кількісного оцінювання СПК.

Тема 5. Соціологія конфлікту

Конфлікти в суспільстві. Соціальні конфлікти та їх види. Соціологічні теорії конфлікту. Основні шляхи розв'язання соціальних конфліктів. Економічні конфлікти. Трудові конфлікти. Політичні конфлікти. Військові конфлікти. Конфлікти духовної сфери. Конфлікти в організації. Конфлікт культур. Конфлікт на релігійній основі. Конфлікти в сім'ї.

Методика оцінки конфліктності організації на основі визначення інтегрального показника соціальної напруженості. Конфлікти у сфері управління. Специфіка форм проявлення управлінських конфліктів (неузгодженість, напруженість, конфронтація). Передумови конфліктного процесу в управлінні виробництвом. Типи конфліктів у сфері управління. Засоби запобігання і розв'язання конфліктів у сфері управління.

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Міжгрупова поведінка і управління конфліктами»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 19.06-01-2022
		стор. 10 з 16	

Тема 6. Переговори як спосіб розв'язання конфліктів

Переговори як універсальний метод розв'язання конфліктів. Сутність переговорів. Види переговорів (про продовження діючих угод, про перерозподіл ресурсів, про створення нових умов і ін.). Функції переговорів. Організаційний і змістовний напрямки підготовки переговорів.

Тактики ведення переговорів. Моделі поведінки в процесі переговорів. Етапи проведення переговорів. Показники успішності переговорів. Посередництво при переговорах. Психологічні механізми переговорного процесу. Технологія проведення переговорів. Принципи конструктивного ведення переговорів.

Тема 7. Організаційна культура як чинник управління конфліктами

Сутність організаційної культури. Мета організаційної культури і її аспекти (суб'єктивний і об'єктивний). Основні елементи організаційної культури. Атрибути організаційної культури. Рівні організаційної культури. Організаційна етика. Основні методи формування й розвитку організаційної культури. Моделі впливу культури організації на її діяльність. Імідж компанії й особливості його формування. Роль організаційної культури й високого іміджу підприємства у зниженні конфліктності в колективі.

Тема 8. Прогнозування й профілактика конфліктів

Прогнозування й профілактика конфліктів як напрямок управлінської діяльності по регулюванню відносин. Сутність прогнозування й профілактики конфліктів. Види прогнозів. Аналіз структурних компонентів конфлікту. Аналітичний і прогностичний блоки прогнозування виробничих конфліктів.

Запобігання конфліктам. Первинна й вторинна профілактика. Технологія попередження конфліктів. Регулювання конфліктів. Психологічні технології вирішення конфлікту. Роль спілкування й стилю керівництва в попередженні конфліктів. Організація ділових бесід і зборів з погляду попередження трудових конфліктів у колективі. Підвищення ролі соціального партнерства в системі профілактики й попередження колективних трудових суперечок (конфліктів).

Тема 9. Практика вирішення трудових конфліктів в Україні

Характеристика нормативно-правових засад вирішення трудових конфліктів в Україні. Порядок дозволу індивідуальних трудових суперечок. Законодавство про колективні договори й угоди. Порядок вирішення колективних трудових суперечок. Дія профспілок.

Поняття процедури примирення. Створення примирливої комісії. Роль посередника в дозволі конфлікту. Поняття про трудовий арбітраж. Організація й діяльність Національної служби посередництва й примирення і її регіональних відділень. Методи вивчення стану трудовий конфліктності на підприємстві (в організації).

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Міжгрупова поведінка і управління конфліктами»	Шифр документа	СМЯНАУ РП 19.06-01-2022
		стор. 11 з 16	

Тема 10. Зарубіжний досвід дозволу колективних трудових конфліктів

Нормативно-правовий механізм регулювання колективних трудових суперечок (конфліктів) за рубежом: посередництво; арбітраж; цивільні, третейські й спеціалізований трудові суди; законодавство про локаут.

Спеціалізовані органи дозволу колективних трудових суперечок. Досвід США по керуванню колективних трудових суперечок. Досвід дозволу колективних трудових суперечок у країнах Західної Європи (Італії, Франції, Німеччини й ін.). Адаптація закордонного досвіду дозволу колективних трудових конфліктів до умов України.

2.3. Тематичний план

№ пор.	Назва теми (тематичного розділу)	Обсяг навчальних занять (год.)							
		Денна форма навчання				Заочна форма навчання			
		Усього	Лекції	Практ. заняття	СРС	Усього	Лекції	Практ. заняття	СРС
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
		4 семестр				4 семестр			
Модуль № 1 «Концептуальні засади міжгрупової поведінки»									
1.1.	Теоретичні засади міжгрупової поведінки.	6	2	-	4	4	1	-	3
1.2.	Формування міжгрупової поведінки в організації	8	2	2	4	6	-	-	6
1.3.	Управління міжгруповою поведінкою в організації	6	2	-	4	4	1	-	3
1.4.	Історія виникнення й розвитку науки конфліктології	6	2	2	2	4	-	-	4
1.5.	Сутність конфлікту, його соціальна природа та функції у суспільстві	6	2	-	4	4	1	-	3
1.6.	Види конфліктів та причина їх виникнення	6	2	-	4	4	-	-	4
1.7.	Динаміка конфлікту та механізм його виникнення	6	2	-	4	4	1	-	3
1.8.	Модульна контрольна робота №1	4	-	2	2	-	-	-	-
Усього за модулем № 1		48	14	6	28	30	4	-	26
Модуль № 2 «Управління конфліктами»									
		4 семестр				5 семестр			
2.1.	Процес управління конфліктами	6	2	-	4	7	-	-	7
2.2.	Методи та форми управління конфліктами	8	2	2	4	8	1	-	7
2.3.	Профілактика конфліктів в організації	6	2	-	4	7	-	1	6
2.4.	Причини виникнення конфліктів в організації	8	2	2	4	8	1	-	7
2.5.	Соціологія конфлікту	6	2	-	4	8	-	1	7

№ пор.	Назва теми (тематичного розділу)	Обсяг навчальних занять (год.)							
		Денна форма навчання				Заочна форма навчання			
		Усього	Лекції	Практ. заняття	СРС	Усього	Лекції	Практ. заняття	СРС
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2.6	Переговори як спосіб розв'язання конфліктів	8	2	2	4	8	1	-	7
2.7	Організаційна культура як чинник управління конфліктами	6	2	-	4	8	-	1	7
2.8	Прогнозування й профілактика конфліктів	8	2	2	4	8	1	-	7
2.9	Практика вирішення трудових конфліктів в Україні	5	2	-	3	8	-	-	8
2.10	Зарубіжний досвід дозволу колективних трудових конфліктів	8	2	2	4	8	-	-	8
2.11	Модульна контрольна робота № 1	3	-	1	2	-	-	-	-
2.12	Контрольна (домашня) робота (ЗФН) №1					8			8
2.13	Підсумкова семестрова контрольна робота (ЗФН)	-	-	-		4	-	1	3
	Усього за модулем № 2	72	20	11	41	90	4	4	82
	Усього за семестр	120	34	17	69	90	4	4	82
	Усього за навчальною дисципліною	120	34	17	69	120	8	4	108

2.4. Завдання на контрольну (домашню) роботу (ЗФН).

Контрольна (домашня) робота (ЗФН) №1 з дисципліни для студентів заочної форми навчання виконується у п'ятому семестрі з метою закріплення та поглиблення теоретичних знань та вмінь студентів і є важливим етапом у засвоєнні навчального матеріалу, що викладається.

Виконання, оформлення та захист контрольної (домашньої) роботи здійснюється студентом в індивідуальному порядку відповідно до «Методичних вказівок до виконання контрольної роботи з навчальної дисципліни «Міжгрупова поведінка і управління конфліктами» для студентів заочної форми навчання відповідної спеціальності та освітньо-професійних програм, розроблених провідними викладачами кафедри.

Час, потрібний для виконання контрольної (домашньої) роботи (ЗФН) складає 8 годин.

2.5. Перелік питань для підготовки до підсумкової контрольної роботи (ЗФН).

Перелік питань та зміст завдань для підготовки до підсумкової контрольної роботи (ЗФН), розробляються провідними викладачами та затверджуються протоколом засідання кафедри та доводяться до відома студентів.

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Міжгрупова поведінка і управління конфліктами»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 19.06-01-2022
		стор. 13 з 16	

3. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ З ДИСЦИПЛІНИ

3.1. Методи навчання

При вивченні навчальної дисципліни використовуються наступні методи навчання:

- пояснювально-ілюстративний метод;
- метод проблемного викладу;
- репродуктивний метод;
- дослідницький метод.

Реалізація цих методів здійснюється при проведенні лекцій, практичних занять, роботі з навчальною літературою тощо.

3.2. Рекомендована література

Базова література

3.2.1. Глазл Ф. Конфлікт менеджмент : довід. для керівників та консультантів / Фрідріх Глазл ; [пер. з нім. Н. Савченко ; за ред. Т. Білик]. – Вид. 10-те, вдосконал. – Bern ; Stuttgart ; Wien : Haupt ; Stuttgart : Freies Geistesleben ; Київ : АДЕФ-Україна, 2020. – 527 с.

3.2.2. Харченко Н.В. Управління конфліктами в освітніх організаціях [Текст] / Наталія Харченко. – Київ : Шкільний світ, 2017. – 102 с.

3.2.3 Захарчин Г.М. Управління конфліктами : навч. посіб. / Г. М. Захарчин, Р. О. Винничук ; Нац. ун-т "Львів. політехніка". – 2-ге вид., допов. – Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2019. – 191 с.

3.2.4. Соціальна психологія : навч. посіб. для здобувачів ступеня бакалавра / Н. Ю. Волянчук, Г. В. Ложкін, О. В. Винославська, І. О. Блохіна, М. О. Кононець, О. В. Москаленко, О. І. Боковець, Б. В. Андрійцев ; КПІ ім. Ігоря Сікорського. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. – 254 с.

3.2.5. Гарькавець С.О. Соціальні конфлікти. Словник-довідник [Текст] / С. О. Гарькавець ; Східноукр. нац. ун-т ім. Володимира Даля. - Сєверодонецьк : Вид-во СХУ ім. В. Даля, 2020. - 118 с.

3.2.6. Ващенко І.В. Конфлікти великих соціальних груп [Текст] : навч. посіб. / І. В. Ващенко, С. П. Гиренко. – Х. : Бурун Книга, 2005. – 208 с.

Допоміжна література

3.2.7. Штифурак В.Є. Психологія управління та конфліктологія [Текст] : навч. посіб. / В. Є. Штифурак ; Київ. нац. торг.-екон. ун-т, Вінниц. торг.-екон. ін-т. – Вінниця : ВТЕІ КНТЕУ, 2017. – 252 с.

3.2.8. Череватюк В. Юридична конфліктологія : курс лекцій для студентів спец. 081 "Право" спеціалізації "Правознавство" / [Вікторія Череватюк] ; Нац. авіац. ун-т, Навч.-наук. юрид. ін-т. - Тернопіль : Вектор, 2018. – 169 с.

3.2.9. Омельченко В.В. Соціальна психологія та конфліктологія [Текст] : навч. посіб. / В. В. Омельченко ; Харків. нац. ун-т радіоелектроніки. - Харків : ХНУРЕ, 2020 . Ч. 2 : Конфліктологія. – 2020. – 63 с.

3.2.10. Матвійчук Т.Ф. Конфліктологія [Текст] : навч.-метод. посіб. / Т. Ф. Матвійчук. – Львів : Галич-Прес, 2018. – 76 с.

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Міжгрупова поведінка і управління конфліктами»	Шифр документа	СМЯНАУ РП 19.06-01-2022
		стор. 14 з 16	

3.2.11. Петрінко В.С. Конфліктологія: курс лекцій, енциклопедія, програма, таблиці [Текст] : навч. посіб. / В. С. Петрінко. – Ужгород : [б. в.], 2020. – 360 с.

3.2.12. Омельченко В.В. Соціальна психологія та конфліктологія [Текст] : навч. посіб. / В. В. Омельченко. Ч. 1 : Соціальна психологія. – Харків : ХНУРЕ, 2021. – 176 с.

3.3. Інформаційні ресурси в Інтернеті

3.3.1. Управление конфликтами в бизнесе. URL : https://pritula.academy/conflicts?utm_from=google_ads&gclid=CjwKCAiA78aNBhAIEiwA7B76pzpz-mQCrvFOL7RFTxWNbSrue56sKSP4TK3ghRkZPq13x_AwnBKz_BoC-AMQAvD_BwE

3.3.2. Довіра і система управління конфліктами в компанії URL : <https://ukrmediation.com.ua/ua/kalendar-navchan-ta-podii/prohramy-profesiinoho-rozvytku/177-2020-06-02-11-10-58>

3.3.3. Тренінг «Ефективне управління конфліктами» URL : <https://platforma-msb.org/trening-efektyvne-upravlinnya-konfliktamy/>

4. РЕЙТИНГОВА СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ НАБУТИХ СТУДЕНТОМ ЗНАТЬ ТА ВМІНЬ.

4.1. Оцінювання окремих видів виконаної студентом навчальної роботи здійснюється у балах відповідно до табл. 4.1.

Таблиця 4.1

Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Модуль № 1		
Види навчальної роботи	4 семестр	4 семестр
Виконання завдань на практичних заняттях	10 б × 3 = 30	20 б × 2 = 40
<i>Для допуску до виконання модульної контрольної роботи № 1 студент має набрати таку кількість балів</i>	18	-
Виконання модульної контрольної роботи №1	10	-
Усього за модулем № 1	40	40
Модуль № 2		
Види навчальної роботи	4 семестр	5 семестр
Виконання завдань на практичних заняттях	10 б × 5 = 50	-
Виконання та захист контрольної (домашньої) роботи ЗФН	-	30
<i>Для допуску до виконання модульної контрольної роботи № 2 студенту необхідно таку наступну кількість балів</i>	30	-
Виконання модульної контрольної роботи №1	10	-
Підсумкова семестрова робота (ЗФН)	-	30
Усього за модулем № 2	60	60
Усього за дисципліною	100	

Залікова рейтингова оцінка визначається (в балах та за національною шкалою) за результатами виконання всіх видів навчальної роботи протягом року.

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Міжгрупова поведінка і управління конфліктами»	Шифр документа	СМЯНАУ РП 19.06-01-2022
		стор. 15 з 16	

4.2. Виконані види навчальної роботи зараховуються студенту, якщо він отримав за них позитивну рейтингову оцінку.

4.3. Сума рейтингових оцінок, отриманих студентом за окремі види виконаної навчальної роботи, становить поточну модульну рейтингову оцінку, яка заноситься до відомості модульного контролю.

4.4. Підсумкова семестрова рейтингова оцінка в балах, за національною шкалою та шкалою ECTS заноситься до заліково-екзаменаційної відомості, навчальної картки та індивідуального навчального плану студента (залікової книжки), наприклад, так: **92/Відм./А, 87/Добре /В, 79/Добре/С, 68/Задов./D, 65/Задов./Е** тощо.

4.5. Підсумкова рейтингова оцінка з дисципліни дорівнює підсумковій семестровій рейтинговій оцінці. Зазначена підсумкова рейтингова оцінка з дисципліни заноситься до Додатку до диплома.

(Ф 03.02–01)

АРКУШ ПОШИРЕННЯ ДОКУМЕНТА

№ прим.	Куди передано (підрозділ)	Дата видачі	П.І.Б. отримувача	Підпис отримувача	Примітки

(Ф 03.02–02)

АРКУШ ОЗНАЙОМЛЕННЯ З ДОКУМЕНТОМ

№ пор.	Прізвище ім'я по-батькові	Підпис ознайомленої особи	Дата ознайомлення	Примітки

(Ф 03.02–04)

АРКУШ РЕЄСТРАЦІЇ РЕВІЗІЇ

№ пор.	Прізвище ім'я по-батькові	Дата ревізії	Підпис	Висновок щодо адекватності

(Ф 03.02–03)

АРКУШ ОБЛІКУ ЗМІН

№ зміни	№ листа (сторінки)				Підпис особи, яка внесла зміну	Дата внесення зміни	Дата введення зміни
	Зміненого	Заміненого	Нового	Анульованого			

(Ф 03.02–32)

УЗГОДЖЕННЯ ЗМІН

	Підпис	Ініціали, прізвище	Посада	Дата
Розробник				
Узгоджено				
Узгоджено				
Узгоджено				